

Perspectieven voor de onderwijzersopleiding

Het is, naar ik meen, een onbetwiste gedachte dat de Pedagogische Academies na de verandering, die hun deze naam verleende ook wat hun werkwijze en inhoud betreft op de helling moeten. In Engeland is men ons wat dit betreft vooruit. Het doorlopen van een *college of education* kan er, voor wie zich daarvoor inzetten, worden bekroond met een *Bachelor of Education*-diploma, dat vanwege een universiteit wordt verleend. Dat is tot dusverre slechts een klein aantal maar het perspectief is er in elk geval. Sir Peter Venables is van mening dat men op dit punt niet mag blijven staan en een ontwikkeling moet voorzien, die uiteindelijk tot een universitaire graad leidt. Hij levert daarmee zijn bijdrage tot een discussie, die ook in de Duitse Bondsrepubliek aan de gang is. Ik ga op zijn betoog in, niet om daarmee een model voor een reorganisatie ten onzent aan te bieden, maar om de overwegingen weer te geven, die Venables tot zijn inzicht bewegen. Ze kunnen ons misschien tot lering strekken. Dat is vooreerst de vrees dat de werkring bij het onderwijs in de snel toenemende competitie om talent achter zal blijven. Een beroep zonder graad, waarvoor overwegend wordt opgeleid in slechts daarop gespecialiseerde instellingen, geïsoleerd van de veelomvattende geledingen van andere studenten en activiteiten, zal er niet in slagen om zijn aandeel aan competente studenten tot zich te trekken. Er zijn reeds tekenen dat van te voren vastgelegde opleidingstracés in 't algemeen de aantrekkingskracht op jonge mensen gaan verliezen. Deze gaan elk *occupational determinism* uit de weg of het nu voortkomt uit stands- of familietraditie, uit economische of geografische omstandigheden voortvloeit dan wel op politieke of religieuze overwegingen berust. Zij zullen zeker tijdens hun studie zoveel mogelijk vrijheid van keuze willen openhouden.

Het is een levensbelang dat wij voor het onderwijs bekwame krachten verwerven. Ik citeer nu even let-

terlijk: 'The profession needs people with a deep understanding of the development of personality, of human needs generally, of the nature of an increasingly complex society, and with a capacity and commitment actively to sustain "values" within that society - humane, cultural, religious and philosophic'¹. Om deze kwaliteiten te verzekeren moet men de toekomstige onderwijzers niet recruterend uit degenen, die voor een universitaire opleiding zijn afgevallen. Er is tegenwoordig een zo grote toeloop tot het wetenschappelijk onderwijs dat er voldoende mensenmateriaal arriveert om het onderwijzersambt tot een gegradueerd beroep te maken. Venables wil de *colleges of education* in het kader van een dergelijke ontwikkeling verbreden tot *liberal arts colleges*. Daarin zou de opleiding van onderwijzers samengaan met die voor de beroepen, waarvoor ten onzent in de Sociale Academies wordt opgeleid. Er zou een aantal vakken voor alle studenten gemeenschappelijk zijn bv. de leer van de biologische en physiologische menselijke ontwikkeling, psychologie en *psycho-dynamics*; er zouden door allen vaardigheden in *human relations* en groepsdiscussie moeten worden aangeleerd; de studenten zouden moeten leren om ernstige mentale, emotionele en fysieke storingen te onderkennen; er zou een gezamenlijke inleiding in de maatschappijwetenschappen zijn. De speciale opleiding zou o.m. omvatten: de vakken, waarin in de school onderwezen zal worden, didactiek en onderwijsmethoden, recht alsmede sociale en onderwijs geschiedenis. Tot mijn voldoening noemt Venables hierbij ook *studies*

1. *Patterns and Policies in Higher Education*, Penguin Books 1971, p. 136. De relatie tussen de scholen voor hoger beroepsonderwijs en de universiteit komt in dit interessante werkje veelvuldig aan de orde.

in management. Als men aan dit alles een flink stuk moedertaal, geschiedenis, een paar vreemde talen en exacte vakken toevoegt, zouden deze opleidingsinstituten een aanzienlijk meer stimulerende omgeving aan toekomstige onderwijzers bieden dan deze thans genieten.

Venables verwacht een tegenwerping. Als men, zoals thans een opleiding heeft voor één beroep dan kan het ministerie van onderwijs en wetenschappen de toekomstige aantallen onderwijzers in de hand houden. Studenten van *colleges*, die in meer dan één richting opleiden, zouden eerder voor het onderwijzersambt verloren gaan. Ze zouden naar andere studierichtingen kunnen uitwijken. De aanvoer van nieuwe leerkrachten zou daardoor onvoldoende kunnen worden. Venables acht dit een verwerpelijke gedachte. Het bestaande systeem zou dus moeten worden gehandhaafd om hen, die liever in andere richting zouden gaan (en die zullen er zeker zijn) te forceren om hun plaats in de school te zoeken. Zulke overwegingen vertonen wel een bijzonder gering vertrouwen in de

normale methoden om voldoende kandidaten voor het onderwijzersschap te recruterem n.l. het verzekeren van behoorlijke salarissen en bevredigende werkomstandigheden. Overigens, in de Verenigde Staten heeft men ervaring met een ontwikkeling als de hier voorgestane en het gevreesde effect is daar niet ingetreden.

Een voor de hand liggend bezwaar jegens de ontvouwde gedachten is de geografische verspreiding van de *colleges of education*. In Nederland zijn er 98 Pedagogische en 31 Sociale Academies. Maar ten onzent, zoals ook in de Duitse Bondsrepubliek, bestaat tevens de overtuiging dat de onderwijzersopleiding alleen door concentratie van instellingen allure zal kunnen krijgen. Men zou in een overgangstijd naar samenwerkingsvormen van instellingen kunnen streven en in 't algemeen moet men niet iets onmogelijk noemen als het niet aanstonds integraal verwerkelijkt kan worden.

Ph. J. Idenburg

katholieke universiteit nijmegen
DIRECTORAAT A-FACULTEITEN

Faculteit der Sociale Wetenschappen

Bij het Instituut voor Orthopedagogiek is een vakature voor een

wetenschappelijk medewerker

Taakomschrijving:

1. Het begeleiden van orthopedagogiek-studenten in praktikumgroepen „behandeling van kinderen met leerstoornissen“.
2. Het verlenen van medewerking aan wetenschappelijk orthodidactisch onderzoek.

Enige ervaring in het werk met kinderen met leermoeilijkheden, opgedaan binnen of buiten de studie, gewenst.

Afgestudeerden in de pedagogiek of psychologie kunnen nadere informatie inwinnen bij het hoofd van het instituut Dr. J. J. Dumont, Berg en Dalseweg 101, Nijmegen, telefoon 08800 - 5 87 11, toestel 21 39.

Sollicitaties te richten aan het hoofd van de afdeling personeelszaken, Erasmuslaan 16, Nijmegen.